

Debat over ontslagvergoeding

Gemengde gevoelens onder advocaten

Lex van Almelo, *journalist*

Als het parlement akkoord gaat met het voorstel van minister De Geus om de ontslagvergoeding af te trekken van de WW-uitkering, zal dat advocaten meer werk bezorgen. Aan de andere kant zijn arbeidsrechtadvocaten bezorgd dat de 'smeerolie' uit het ontslagrecht verdwijnt.

De uitkeringsregeling wordt ook minder aantrekkelijk gemaakt als afvloeiingsregeling door de gouden handdrukken (WW-aanvullingen) op de uitkering te korten.' Dat kondigde de regering op Prinsjesdag 2003 al aan. Echte oppositie tegen het voornemen kwam er echter pas nadat minister De Geus van Sociale Zaken begin september een wetsvoorstel naar de Raad van State had gestuurd. Daags na Prinsjesdag 2004 lieten de coalitiepartijen weten tegen het wetsvoorstel en voor een compromis te zijn. De bedoeling van De Geus is dat de kortingsregeling op 1 april 2005 ingaat. Hoe de voorgestelde regeling er precies uitziet, is nog geheim.

GESLEPEN SPEL

Wat betekenen de plannen voor de ontslagpraktijk van advocaten? Levert het meer werk op? Of zullen werknemers minder snel naar een advocaat stappen omdat zij deze niet zonder handdruk meer kunnen betalen? Acht advocaten en twee arbeidsrechtjuristen spreken zich erover uit, vlak voordat de coalitiepartijen hun weerstand kenbaar maakten. Maar dankzij een voorzienige blik leefden toen al hevige twijfels of het wetsvoorstel wel zou worden ingediend of aangenomen. Overigens is De Geus ook nog steeds van plan de kantonrechtformule te halveren (1/2AxBxC). Bovendien wijst Jan Trap erop dat de fiscus de gouden handdruk voortaan wil gaan belasten wanneer deze wordt uitgekeerd in de vorm van een stamrecht. Gijs Scholtens vermoedt dat het wetsvoorstel slechts de inzet is c.q. was van een 'geslepen spel' om de buit op andere fronten binnen te halen. Volgens Loe Sprengers en Rogier Duk is de kans groot dat De Geus bij de uitwerking van de plannen nog concessies doet. Maar aan de andere kant, zo zegt onder anderen Riël Hamelynck, heeft De Geus tot nu toe wel al zijn voorstellen door het parlement gekregen.

NIET VROLIJK

'Nee, zorgen maak ik me niet,' zegt Loe Sprengers over zijn praktijk, waarin hij zowel werknemers als ondernemingsraden bedient. Maar gelukkig is hij niet met de korting, in welke vorm dan ook. En dat geldt voor de meeste advocaten. Riël Hamelynck: 'Het levert ons meer werk op, maar het stemt mij niet vrolijk. Wij raken de smeerolie kwijt en de werknemers gaan erop achteruit.'

Karina Lemmens: 'Ik hoop niet dat wij meer moeten gaan procederen.'

Daar bent u toch advocaat voor?

Lemmens: 'Nee, je probeert de zaken in eerste instantie in onderling overleg op te lossen. En dat wordt nu moeilijker.'

De advocaten en arbeidsrechtjuristen die het *Advocatenblad* belden zijn het er allemaal over eens: het doorzetten van de korting levert hun meer werk op. Om te beginnen roept het wetsvoorstel nu al vragen op, die werkgevers en werknemers door een juridisch adviseur beantwoord willen zien. Op korte termijn zullen werknemers, maar ook werkgevers, nog willen profiteren van de bestaande situatie. 'Nu is er nog die beroemde smeerolie, dus zullen werknemers en werkgevers die een regeling willen treffen, dat proberen te doen voor 1 april 2005,' zegt Jan Trap.

'Ik merk nu al dat werknemers haast maken en snel akkoord gaan met de voorstellen van de werkgever,' zegt Riël Hamelynck. Op het eerste gezicht lijkt die haast wellicht wat overdreven. Maar het is niet uitgesloten dat De Geus de kortingsmaatregel eerder laat ingaan en met terugwerkende kracht. Dat heeft hij eerder immers ook gedaan met de ingrepen in de WW-ervolguitkering.

MEER VERZET

Na de invoering van de regeling is het gedaan met de harmonie. De meeste werknemers hebben dan immers veel meer te verliezen bij ontslag en zullen daarmee dan ook minder vaak en minder snel instemmen. Minder pro forma-procedures bij de kantonrechter en meer inhoudelijk verweer dus. Al was het maar om het ontslag langer uit te stellen en nog een paar maanden loon te ontvangen. Alleen de managers met topsalarissen zullen er volgens Rogier Duk en Hans Schra-

venmade weinig van merken. De maximale WW-uitkering bedraagt € 30.000 per jaar, de maximale korting dus ook. 'Op een ontslagvergoeding van € 100.000 is dat een derde, op een vergoeding van € 200.000 een zesde en op een ontslagvergoeding van 3 euroton 10%,' zegt Schravenmade. 'Het is nog de vraag of de werkgever dat bedrag erbij wil leggen.'

'In mijn praktijk tref ik nogal eens een afvloeiingsregeling van € 500.000 voor een directeur. Die wil vaak niet eens WW,' zegt Duk. Volgens hem zal er na invoering van de kortingsmaatregel een spelregel bij komen. 'Maar het spel blijft hetzelfde.'

Bij collectieve ontslagen verandert het spel echter volledig. In sociale plannen wordt immers vaak een suppletie op de werkloosheidsuitkering overeengekomen. 'En hoe kun je een suppletie geven op iets wat iemand niet krijgt,' vraagt Schravenmade zich af. 'Ik weet niet wat ik mij daarbij moet voorstellen.'

Loe Sprengers voorziet verharding van de onderhandelingen over sociale plannen. 'De laatste jaren speelden de vakbonden en ondernemingsraden de inzet van 'geen gedwongen ontslagen' minder hard, omdat zij er toch wel uitkwamen met een goede regeling. Maar als die niet meer te treffen is, moet er langer worden onderhandeld over sociale plannen. De kans bestaat dat het reorganisatiebesluit vaker wordt aangevochten door ondernemingsraden in een procedure bij de ondernemingskamer.'

Mirjam de Blécourt: 'Nu kan ik nog in een dag met de vakbonden een sociaal plan in elkaar timmeren en zijn wij het snel eens over de bedrijfseconomische noodzaak van het ontslag. Het is ook in het belang van de werkgevers om er iets anders op te vinden. Je mag volgens De Geus een bedrag voor scholing of outplacement afspreken. De outplacementbureaus schieten dan ook als paddestoelen uit de grond. Zij benaderen mij ook voor acquisitie.'

ADVOCAATKOSTEN

Het blijft de vraag in hoeverre advocaten zullen profiteren van het extra werk dat de langere onderhandelingen en inhoudelijke procedures zullen opleveren. Want de kosten gaan oplopen. Kunnen werknemers dan nog wel een advocaat betalen?

Foto: Harry Meijer/Hollandse Hoogte

Jan Trap: 'Bij negen van de tien deals betaalt de werkgever de advocaatkosten of draagt daaraan bij. Als een werknemer en werkgever geen regeling treffen moet de werknemer dus meer zelf betalen.'

De werknemer zal zijn gouden handdruk daarvoor niet kunnen gebruiken. Zo is het ook de vraag in hoeverre juridisch adviseurs nog kunnen werken op basis van *no cure no pay*. Er is immers geen financiële *cure* meer.

Adviesjurist Roger Canisius vindt de gevolgen 'moeilijk te voorspellen'.

Jurist Klaas Jan Breedijk, die een deel van zijn omzet binnenhaalt op basis van *no cure no pay*: 'Dan zullen wij moeten kiezen voor een andere marktbenadering. Misschien worden wij wel advocaat.'

Maar bij Canisius overheerst optimisme: 'Ik zie wel weer mooie uitdagingen en ruimte voor oplossingen om de kortingsregeling te omzeilen. Zo kun je bijvoorbeeld afspreken dat het salaris voor het ontslag wordt verhoogd, waardoor de WW-uitkering hoger uitvalt.'

Breedijk heeft al enkele vluchtwegen in gedachten. Behalve een 'rugzakje' met opleidingsgeld denkt hij aan de mogelijkheid de vergoeding minimaal zes maanden voor de officiële beëindiging uit te keren als bonus. 'Daarbij worden de laatste zes maanden eventueel via een uitzendorganisatie verloond. Of dit kan werken moet natuurlijk nog nader onderzocht worden. Het zal in ieder geval alleen interessant zijn voor werknemers met een zeer hoge handdruk.'

Mirjam de Blécourt ziet ook nog wel gaatjes waarin de smeerolie kan worden gedruppeld. 'Als je het geld voor de outplacement niet opmaakt, is er misschien toch nog een manier om het resterende bedrag mee te krijgen. En je kunt als werknemer een eigen bedrijf beginnen waarbij de ex-werkgever een opdracht verstrekt.'

ALLES WORDT DUURDER

Als het aan Gijs Scholtens ligt, vegen de politieke partijen het wetsvoorstel compleet van tafel. Ook al is dat voor hem zelf niet gunstig: 'Het voorstel levert advocaten veel meer werk op. Daar zijn wij voor, dat doen wij graag. Maar de besparingen op de WW-uitkeringen zullen veel minder zijn dan € 150 miljoen. En het levert niet alleen ons meer werk op, maar ook de kantonrechters, het CWI, rechtsbijstandverzekeraars en rechtshulpverleners. Daardoor wordt het ontslag dus in alle opzichten duurder.'

column

JOOST BEVERSLUIS

Postume EFFIE

"Hebbes!", mompelde ik laatst weer na een queeste door boeken en bundels, met niet meer dan een herinneringsbeeld als zoekterm voor de grijze machine. Ouderwets, omslachtig speurwerk met hulp van faculteiten en methoden met een minimale restwaarde. Misschien liggen er al IT wegen open en spelen alleen budget en achterstand op de state of the art mij parten.

Dat zij dan zo. In elk geval trof mij vervolgens in een flits het delicate van de opgave, zeg 20 jaar terug, om het elektronisch opslaan en beschikbaar maken van juridische informatie binnen de balie aan de man te brengen. Aan meer dan een handje vol mannen te brengen, bedoel ik. En ik vloiede met terugwerkende kracht over van bewondering voor een reclame campagne destijds voor – ik meen – de Kluwer databanken en cd-roms.

Die campagne, "Mr X wist het wel ..!" ..!", liet een foto zien. Een foto van een mannelijke advocaat op leeftijd en good looking - zoals alle succesvolle advocaten toen - gevuld maar niet fluffy gezeten voor een beeldscherm; in zijn houding precies de mixt van onwennigheid, afkeer en intelligente belangstelling voor de veranderende omgeving, die (de mixt, voor wie het niet meer volgt) het entvlak markeert van het volkomen vertrouwen dat de reeds beschikbare vaardigheden altijd zullen volstaan om voortreffelijk te zijn en de bereidheid nieuwe kunstjes te leren (als een soort vervolg op het leren fietsen als kleuter die al kon lopen, terwijl zijn zelfvertrouwen toen al geen nader bewijs van ander kunnen behoefde); met een glimlachje op de fraaie mannelijke mond boven de wilskrachtige kin, een glimlachje dat het instabiele midden houdt - maar neigt naar de goede kant te vallen - tussen verachting voor wat in essentie toch een domme machine is en een begin van bewondering voor het glorende gemak waardoor hij de oude 5 uur kan schrijven voor een vondst die nu in 10 minuten wordt opgedolven en hij dus de rest van de middag lekker kan gaan golven of met z'n secretaresse flirten en ..ahum ..nou ja, misschien was het wel alleen die bewondering voor de tijdwinst.

In alle gevallen een waar evenwichtskunststuk. Want stel er was een lefgo-zertje op de kiek gegaan of een "verdomd aantrekkelijk wijf" – in het vocabulaire van de balie anno 1980. Dan waren de plannen voor aanschaf van de betreffende speeltjes nog zeker vijf jaar door die zelfde good looking et cetera mannelijk beslissers afgehouden. Omdat advocaten tussen 9.30 en 20.30 geacht worden te *werken*, werken hoor je! en niet een beetje te flipperen voor een TV toestel. Omdat tikken iets is voor *tikmiepen*, tikmiepen hoor je!, en hij zelfs in een volgend leven geen tikmiep wil worden, begrijp je! Maar eigenlijk omdat, en discours intérieur, twijfel zou opkomen of zo'n verzameling draden en stekkers, althans in combinatie met tikvaardigheid en jeugd mogelijk echt meer vermag dan zijn getrainde masculiene hersens; waar heeft hij dan g.v.d. voor gestudeerd en al die jurisprudentie voor gelezen? Begrijpen jullie het, lezers?.

En nu werd het geautomatiseerde spul onmiddellijk en massaal gekocht. En dat de good looking et cetera beslissers in meerderheid na één sessie - met een schuin oog op de spiegelende deur om te zien of het een beetje leek op het plaatje in de tijdschriften - niet verder kwamen dan de erkenning van Kluwers algemene voorwaarden, hopeloos vastliepen en de rest van hun dagen bleven bladeren in bundels en boeken, dat is leuk voor de anekdote, maar deed en doet niet af aan het resultaat van de campagne.

Hulde!!